

ისტორიული ეთნოლოგიის კვლევის მიდგომები

ისტორიული ეთნოლოგია ეთნოლოგიური კვლევის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულებაა. ეთნოლოგიის დისციპლინარული განვითარების ისტორია თეორიულ-კონცეპტუალური მიდგომების განვითარების თანხვედრია. პირველი თეორიების მიზანი იყო აეხსნათ კაცობრიობის კულტურული და საზოგადოებრივი განვითარების საფუძვლები და მიზეზები. ამიტომ სრულიად ბუნებრივია რომ ინტერესი მიმართული ყოფილიყო წარსულისაკენ, მისი რეკონსტრუქციისაკენ. წარსულზე - ისტორიაზე ორიენტირებამ იმთავითვე გააჩინა კითხვები ისტორიისა და ეთნოლოგიის საკვლევი ინტერესების გადაკვეთისა თუ თანხვედრის შესახებ. ეს საკითხი არათუ ეთნოგრაფიის, როგორც სამეცნიერო დარგის ჩამოყალიბების პროცესის თანმდევი პრობლემა იყო, არამედ დღესაც აქტუალურია. XX საუკუნეში სამეცნიერო მეთოდის განვითარებას, ინტერესთა სფეროების გაფართოებასა და ემპირიულ სიახლეებს მეთოდოლოგიური და თეორიული მიდგომების გადასინჯვა მოჰყვა თან. ეთნოლოგიური-ანთროპოლოგიური სკოლებისა და ტრადიციების სხვადასხვაობამ განსხვავებული მიდგომების გაჩენა განაპირობა ინგლისურენოვან, გერმანულენოვან და ფრანგულენოვან სივრცეებში.

ინგლისურენოვან სამყაროში დარგის თეორიულ განვითარებაზე გავლენას ახდენდა, ერთი მხრივ, ფრანც ბოასის ისტორიული პარტიკულარიზმი, ხოლო, მეორე მხრივ, ბრონისლავ მალინოვსკისა და ალფრედ რედკლიფ-ბრაუნის მიდგომებმა მკვეთრი ზღვარი გაავლეს ეთნოლოგიასა და ისტორიას შორის. მათთვის სოციო-კულტურული ფენომენები ფუნქციონალური მიდგომით განიხილებოდა და ისტორიულ აღწერებს მხოლოდ ანმყოს ისტორიული ლეგიტიმაციის ფუნქციის მატარებლად აღიქვამდნენ. ფრანც ბოასმა ახალი, რელატივისტურ პრინციპზე დაფუძნებული ანთროპოლოგია განავითარა, მისი რელატივისტური მიდგომა ყურადღებას ამახვილებდა კულტურათა

განსხვავებასა და სამყაროს განსხვავებული აღქმების მორალურ ღირებულებაზე (Boas 1938). ფ. ბოასის ისტორიული პარტიკულარიზმის პრინციპი ემყარება მოსაზრებას, რომ ყოველ კულტურას საკუთარი ღირებულება და უნიკალური ისტორია გააჩნია, რომელიც არ შეიძლება დაყვანილ იქნას განვითარების უნივერსალისტურ სქემამდე (Eriksen 2001, 14). ბ. მალინოვსკის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი დამსახურება ანთროპოლოგიური კვლევის მეთოდოლოგიის განვითარებაში მდგომარეობს, რაც დაეფუძნა სინქრონული კვლევის კონცეპტუალურ მიდგომას (Malinowski 1944). სტრუქტურალიზმმა და ფუნქციონალიზმმა გარკვეულწილად დაარღვიეს ეთნოლოგიის კავშირი ისტორიასთან. 1940-იან წლებში იყო გარკვეული მცდელობები გადასინჯულიყო სტრუქტურულ-ფუნქციონალისტური მიდგომები, მოგვიანებით კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი გახდა ანთროპოლოგებისთვის ხაზი გაესვათ ისტორიის მნიშვნელობისათვის (Erickson & Murphy 2017, 225). რაც განსაკუთრებით გამოიკვეთა რეგიონალური კვლევების ნაწილში, სადაც გამოიყენებოდა ისტორიული მეთოდები (Fabian 2001, 75).

გერმანულენოვან სივრცეში წამყვანი დიფუზიონისტური თეორია იყო, რომელიც კულტურას აანალიზებდა როგორც გადასახლებებისა და ნასესხობების ისტორიულ შედეგს (იხ. რატცელი, გრებნერი). ისტორიული მიმართულების ანთროპოლოგია სწორედ გერმანიაში ჩამოყალიბდა და მისი ინტერესის საგანს უდამწერლობო ხალხები წარმოადგენდა. ძირითადი საკვლევი კითხვა ისტორიის რეკონსტრუქციის შესაძლებლობებს ეხებოდა, რის საშუალებადაც წერილობით წყაროებთან ერთად ყოფის კვლევა განიხილებოდა.

გერმანელი დიფუზიონისტები ყურადღებას მიაპყრობდნენ ძირეული აზრების აღმოცენების რელატიურ ქრონოლოგიას, მიიჩნევდნენ, რომ დროის ხანგრძლივ პერიოდებში ვარიაციების წყალობით ნარჩუნდება განგრძობითობა და შესაბამისად, ისტორიული მიდგომა საშუალებას იძლევა მოხდეს კულტურათა მიერ განვლილი გზის, ისტორიული ეტაპების რეკონსტრუქცია. მოგვიანებით, იყო მცდელობები დიფუზიონისტური იდეები

დაეკავშირებინათ ფ. ბოასის მიდგომებთან. გერმანულენოვან სამყაროში ეთნოლოგიაში ყოველთვის დიდი ადგილი ეკავა ისტორიული მიდგომების გამოყენებას, რადგან კულტურა და ისტორია სავალდებულოდ დაკავშირებულად მიიჩნეოდა (Fabian 2001, 70-71).

სოციალისტურ პერიოდში ეთნოგრაფია ისტორიასთან მჭიდრო კავშირში განიხილებოდა. მეოცე საუკუნის 60-იანი წლებიდან ვენაში, ვ. ჰირშბერგის ხელმძღვანელობით ჩამოყალიბდა ეთნოისტორიის მიმართულება, რაც ეთნოგრაფიული კულტურების ისტორიული განვითარებისა და ეთნიკური ჯგუფების ისტორიის კვლევას გულისხმობდა. რასაკვირველია, ამ თვალსაზრისით იგი ისტორიული და ეთნოგრაფიული კვლევების მიჯნაზე იყო. ეთნოისტორია განიშორებოდა, როგორც ეთნოგრაფიული კულტურების და ინდიგენური წეს-ჩვეულებების კვლევა ისტორიული მონაცემების საფუძველზე. იგი გულისხმობს ასევე სხვადასხვა ეთნიკური ჯგუფის ისტორიის კვლევას, იმის მიუხედავად არსებობენ ეს ჯგუფები დღეს თუ არა. ეთნოისტორიული კვლევები ეფუძნება როგორც ისტორიულ ასევე ეთნოგრაფიულ მონაცემებსა და მიდგომებს. ტრადიციულად ასეთი მიდგომები გერმანულენოვანი სივრცისთვის დამახასიათებელი მოვლენაა. მოგვიანებით, კვლევის აქცენტის ე.წ. „პრიმიტიული“, „უდამწრლობო“, „არაევროპელი“ ხალხებისგან საკუთარი კულტურის კვლევისკენ გადანაცვლებამ და სამეცნიერო გლობალიზაციამ მეთოდოლოგიური და თემატური არეალი გააფართოვა და ეთნოისტორიულ კვლევებს ახალი მიდგომები დაემატა.

ფრანგულენოვან სივრცეში გავლენა იქონია „ანალების“ ისტორიულმა სკოლამ, რომელმაც ყურადღება ყოველდღიურობასა და უბრალო ადამიანებზე გადაიტანა. „ტოტალური ისტორიის“ კვლევის პარალელურად ინტერესის საგნად იქცა სოფლის, რეგიონის და ა.შ. მიკროისტორია. ამან დიდი გავლენა იქონია ზოგადად ისტორიოგრაფიაზე, ისტორიისა და ეთნოლოგიის სამეცნიერო დისციპლინების შემდგომ განვითარებაზე.

საბჭოთა სივრცეში ევოლუციონისტური თეორიისა და მარქ-

სიზმ-ლენინიზმის იდეოლოგიის ჩარჩოებში, პოზიტივისტური მიდგომების სიმყარემ გამოიწვია ინტერესთა კონცენტრირება სწორედ ეთნოისტორიულ საკითხებზე. ეთნოლოგია საკამოდ დიდი ხნის მანძილზე ისტორიულ დისციპლინად განიხილებოდა, რომლის ფუნქციასაც კაცობრიობის განვითარების ისტორიული რეკონსტრუქციის საქმეში ისტორიისათვის დახმარების განწვეა წარმოადგენდა. შესაბამისად, მისი თემატიკა დიდწილად სწორედ ისტორიულ, ეთნოისტორიულ საკითხებზე იყო ორიენტირებული.

80-იანი წლებიდან ასპარეზზე გამოვიდნენ ისტორიკოსები და ეთნოლოგები, რომლებიც ჰერმენევტიკის გავლენით აკრიტიკებდნენ სტრუქტურულ ისტორიას, რომელიც გეორაფიულ გარემოს, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სოციალურ სტრუქტურებს მიიჩნევდა წამყვან ფაქტორებად და ნაკლებ ყურადღებას აქცევდა ადამიანურ ფაქტორს. ახალი თაობის მკვლევართა ინტერესმა გადაინაცვლა იმაზე თუ როგორ აღიქვამენ ინდივიდები და ჯგუფები სამყაროს და აქედან გამომდინარე როგორ აყალიბებენ ქცევის მოდელებს. ამ დროს მოექცა ისტორიული ანთროპოლოგიის კვლევის სფეროში დავადებები, სიბერე, სიკვდილი და გაჩნდა შედარებითი და ასევე მიკრო-ისტორიული კვლევები.

დღეისათვის ისტორიულად ორიენტირებული ეთნოლოგია-ანთროპოლოგია აღარ კმაყოფილდება კულტურების მათ ფარგლებშივე კვლევით, არამედ ყურადღება უფრო მეტად კულტურის სხვა კულტურებთან მიმართებაში დინამიკური განვითარების ანალიზზე გადააქვს. ხდება ერთი მხრივ, ტრადიციული მიდგომით ევროპული და უდამწერლობო კულტურების შედარება, ამასთან, დიდი ყურადღება ეთმობა თვითონ ევროპაში მიმდინარე ისტორიული პროცესების კვლევას.

მაკრო-ისტორიული კვლევები გამოყოფენ კულტურათა კონტაქტების სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ ეფექტებს დროის ხანგრძლივი პერიოდებისათვის. ამ მხრივ, თვალსაჩინოა ერიკ ვოლფის ნაშრომი (Wolf 1982), სადაც აღწერილია ევროპული ექსპანსიის ორმხრივი გავლენა ევროპელებსა და ინდიელებზე და ამის პარალელურად ინდიელთა ჯგუფებს შიგნით ურთიერთობებზე.

მიკროისტორიული კვლევები ორიენტირებულია დროით და სივრცით შემოსაზღვრულ კონტაქტებსა და კომუნიკაციის ფორმებზე, რომელთა ანალიზის საფუძველსაც მონაწილე აქტორთა ხედვები წარმოადგენს (იხ. Sahlin 1985). ეს არის დიაქრონულ ჭრილზე ორიენტირებული ყოველდღიურობისა და მენტალობის ისტორია.

ტერმინი ისტორიული ეთნოლოგია დღეს გამოიყენება ეთნოლოგიური კვლევების ქვედარგის აღსანიშნავად, რომელიც ეთნოგრაფიული ყოფის გარკვეული ისტორიული ეტაპების კვლევაზე ამახვილებს ყურადღებას. ბუნებრივია მისი კვლევის საგანი ყოველდღიურობასთან ერთად ეთნოისტორიაც არის. ეთნოისტორია კი ეთნიკური ჯგუფების კულტურისა და ეთნიკური პროცესების ისტორიული განვითარების კვლევასთან ერთად, მეთოდის აღმნიშვნელი ტერმინიც არის. იგი განიხილება ისტორიულ მეთოდად, რომელიც სხვა მეთოდებთან შედარებით ემიკურ ხედვაზე აქცენტით გამოირჩევა. იგი განსხვავდება ისტორიისაგან იმით, რომ ისტორიულ კვლევებს დაამატა ახალი განზომილება, კერძოდ, როგორც უილიამ ფენტონმა აღნიშნა „ეთნოგრაფიული კონცეპტების და მასალის კრიტიკული გამოყენება ისტორიული წყაროების ანალიზისას“ (Fenton 1952). ეთნოისტორია ამ თვალსაზრისით განიხილება „კულტურული ბიოგრაფიის ფორმად, რომელიც იმის მიხედვით თუ რა საშუალებას იძლევა წყაროები, ფარავს დროის ხანგრძლივ პერიოდებს“. ეს არის ჰოლისტური და დიაქრონული მიდგომა, რომელიც განსაკუთრებით ეფექტურია, თუ მას უერთდება ცოცხალი ადამიანების ხმები და მასსოვრობა. ეთნოისტორიული კვლევა გულისხმობს კულტურების კვლევას წერილობითი წყაროებისა და სხვა დოკუმენტების გამოყენებით (Peoples, Beiley 2012, 96). მე-19-ე საუკუნიდან მოყოლებული ანთროპოლოგები იყენებდნენ წერილობით წყაროებს, მაგრამ ასეთი კვლევების მნიშვნელობა, მხოლოდ 1970-იანი წლებიდან იქნა ფართოდ აღიარებული. ეთნოისტორიისადმი ინტერესის ზრდა განპირობებული იყო იმის გაცნობიერებით, რომ არადასავლურმა საზოგადოებებმა დრამატული ცვლილებები განიცადა ბოლო ასი წლის მანძილზე. ეთნოისტორიკოსები პირველ ყოვლისა

დაინტერესებული არიან კულტურული სისტემის რეკონსტრუქციით. ისტორიული მოვლენები თავისთავად მხოლოდ იმიტომ არის მათი ინტერესის სფერო, რომ ეს მოვლენები ნათელს ჰფენენ კულტურულ სისტემას ან ამ სისტემის შიგნით მიმდინარე ცვლილებებს.

ისტორიულ მოვლენებს კულტურული კონტექსტის მიღმა ნაკლები მნიშვნელობა აქვს ეთნოისტორისათვის. ამასთან, ეთნოისტორიული მასალა იშვიათად მოიცავს კონკრეტული საზოგადოების ყოფის ყველა ასპექტს. ამიტომ ეთნოისტორიული კვლევები ივსება სავლელ ეთნოგრაფიული მასალით (Peoples, Beilley 2012, 104). ეთნოისტორიული კვლევისას არ არის საკმარისი ფაქტების ობიექტურად აღწერა, არამედ მნიშვნელოვანია, მათი კულტურულ აღქმის გააზრება საზოგადოებაში, ე.ი. მონაწილეთა მოტივაციის, ღირებულებებისა და ინტერპრეტაციის გაანალიზება. ისტორიული ანთროპოლოგიის რევიტალიზაცია სწორედ ამ თვალსზრისის საფუძველზე მოხდა. ეთნოლოგები-ანთროპოლოგები აცნობიერებენ, რომ ყოველდღიურობა, ისტორიული წარმოსახვითაა ნასაზრდოები, იმათი წარმოსახვით ვინც ქმნის ისტორიას (Comaroff 1992), ამიტომაც მნიშვნელოვანი ნებისმიერი რეალის სრულ კონტექსტში გაანალიზება, რაც დიაქრონულ პერსპექტივასაც გულისხმობს. მეტიც, სამეცნიერო ცოდნაც ისტორიულ კონსტრუქტს წარმოადგენს (Erickson, Murphy 2017, 242).

ისტორიული განზომილება უფრო მნიშვნელოვანი გახდა თანამედროვე ანთროპოლოგებისათვის 1980-იანი წლებიდან. ანთროპოლოგიური კვლევების უმრავლესობა ყოფისა და კულტურის სინქრონული დოკუმენტირებაა, ხდება “ეთნოგრაფიული ანმეოს” ფიქსირება და ამ მასალის საფუძველზე ადამიანთა ყოფის შესახებ კომპარატიული ცოდნის შექმნა. ამასთან, ზოგიერთ შემთხვევაში სრულიად აუცილებელია ამა თუ იმ საზოგადოების ისტორიის ცოდნა მისი დღევანდელიობის გასაგებად, ანუ ეთნოგრაფიული ანმეოსა და ისტორიული განზომილების შეჯერება. ეს ხეება როგორც უდამწერლობო, ასევე დამწერლობის მქონე ჯგუფებს. ისტორიული შედარება საშუალებას გვაძლევს საზოგადოებათა შორის არსებული კავშირები გამოვლინდეს და აიხსნას (Wolf 1982).

ისტორიული მეთოდი ისტორიულ ეთნოლოგია-ანთროპოლოგიაში ნიშნავს თანამედროვე კულტურების ანალიზის საფუძველზე, დღეს მცხოვრები ადამიანების კულტურულ მემსიერებაზე და მათ გონებაში დაცულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით მოხდეს წარსულის რეტროსპექცია. ამ დროს კულტურული ნიმუშების შესწავლით ცდილობს ეთნოლოგი-ანთროპოლოგი შექმნას ახალი ცოდნა (Fenton 1952, 334). ისტორიულ რეკონსტრუქციის მიზანი კი მთელი კონტექსტის აღდგენა უნდა იყოს და არა მისი ფრაგმენტებისა. კონტექსტები კი დროთა ვითრებაში ცვლებადია. შესაბამისად, ისტორიული განგრძობითობა იგივე კატეგორიების, ღირებულებებისა თუ მოტივების განგრძობითობაში კი არ არის საძიებელი, არამედ ტრანსფორმაციული პროცესების ლოგიკაში. ამიტომ არის სინქრონული და დიაქრონული ხედვების შეჯერება ყველაზე ეფექტური წარსულისა თუ თანამედროვეობის ჰოლისტური ანალიზისას. ისტორიული ეთნოლოგია-ანთროპოლოგია ცხად-ყოფს თუ როგორ ენაცვლება ერთი სოციალური ორგანიზაცია მეორე, უფრო ადრეულს და ამით უზრუნველყოფს ჯგუფის, კლასის, ერისა თუ სოციალური ინსტიტუტის განგრძობითობას (Birx 2011, 433). თითოეული მკვლევარის დასკვნა შეიძლება მართებული ან მცდარი იყოს მხოლოდ სპეციფიკურ სოციალურ, კულტურულ ან ისტორიულ კონტექსტში. რადგან მუდმივად ცვალებადი გარემოსა და ცოდნის ფორმების გამო ვალიდურობა დამოკიდებული ხდება გამოყენებული კატეგორიების ვალიდურობის პერიოდზე (Birx 2011). ე.ი. ისტორიული რეკონსტრუქციისას მთელი კონტექსტის აღდგენაა საჭირო და ყურადღებაა გასამახვლებელი იმ კონკრეტულ ისტორიულ და კულტურულ კონტექსტზე რომელ პერიოდსაც შევისწავლით.

ბუნებრივია, განსხვავებულ მასალას იძლეოდეს დიაქრონული და სინქრონული მიდგომები. შესაბამისად გადამწყვეტი ხდება კვლევის მეთოდოლოგიურ-მეთოდიკური გამართულობა.

საველე ეთნოგრაფიის მეთოდის განვითარებამ ეთნოლოგია-ანთროპოლოგია აწმყოზე გახადა ორიენტირებული. ეს სრულებით არ ნიშნავს ისტორიული ინტერესის გაქრობას. უბრალოდ შეიცვალა მიდგომები და დარგის ძირითადი ინტერესი მხოლოდ ერთ-ერთ

ქვემიმართულებად ჩამოყალიბდა. აქვე გასათვალისწინებელია, რომ მიმდინარე პროცესების ანალიზი, თუნდაც მცირედი დიაქრონული ჭრილის შემოტანის გარეშე, ვერ ხერხდება და რადგან ეთნოლოგია-ანთროპოლოგია ინტერპრეტირებას ეფუძნება, თავისთავად ნებისმიერი რეალიის მნიშვნელობა მხოლოდ მის მატარებელთა ინტერპრეტირებითა და გარკვეული ისტორიული დისკურსის შემოტანითაა შესაძლებელი.

ასე, რომ დავა ისტორიისა და ეთნოლოგია-ანთროპოლოგიის თემატური და სივრცობრივი სფეროების შესახებ გადაჭარბებული და უსაგნოა. ყველა საკითხი რაც ადამიანთა ჯგუფების ყოფას შეიძლება განმარტავდეს და ხსნიდეს ანთროპოლოგიური კვლევის ინტერესში შემოდის, ხოლო მეთოდოლოგიისა და მეთოდიკის არჩევანი ყოველი კონკრეტული მკვლევარის უფლებაა. შესაბამისად თუ მკვლევართა ნაწილი ისტორიულ მიდგომას ანიჭებს უპირატესობას, ეს სრულებით არ ნიშნავს მათ უპირატესობას სხვა მკვლევართა წინაშე, ან პირიქით. დღეს მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში და სამეცნიერო წრეებში წარმოდგენილია თემატური, თეორიული თუ მეთოდური მიდგომების უსაზღვროდ ფართო წრე და მიუხედავად დროდადრო გააქტიურებული დისკუსიისა ეთნოლოგია-ანთროპოლოგიის ინსტიტუციონალური თუ თეორიულ-მეთოდოლოგიური ადგილის შესახებ მეცნიერებათა სისტემებში, არ დგება საკითხი რომელიმე მიდგომის სრულიად უარყოფის შესახებ, ჯანსაღი კრიტიკა კი ჯანსაღი განვითარების საწინდარია. ზემოთქმულიდან გამოდინარე შეიძლება ითქვას, რომ საკითხი კვლევის სფეროთა მკაცრად დადგენა-შემოსაზღვრის შესახებ დღეისათვის არ არის აქტუალური და ყურადღების ამ საკითხზე გადატანა კონკრეტულ სამეცნიერო წრეებში სხვა ტიპის პრობლემების არსებობაზე მიუთითებს

დამონმებული ლიტერატურა

Boas 1938 -Boas Fr., The Mind of Primitive Man, The Macmillan company https://pure.mpg.de/rest/items/item_2287034/component/file_2287035/content

Birx 2011 - Birx H.J. (ed.), 21st Century Anthropology. A Reference Handbook. Vol.1-2, Sage Publications.

Comaroff 1992 - Comaroff John and Comaroff Jean, Ethnography and the Historical Imagination, Studies of the Ethnographic imaginations, 1992, Poulder, San Francisco, Oxford, p.x-xi

Erickson & Murphy 2017 - Erickson Paul A. & Murphy Liam D., A history of anthropological theory, Fifth edition. University of Toronto Press

Eriksen 2001 - Eriksen Th.H., Small Places, Large Issues. An Introduction to Social and Cultural Anthropology 2ed. Pluto Press

Eriksen, Nielsen 2001 -Thomas Hylland Eriksen and Finn Sivert Nielsen, A History of Anthropology, Pluto Press

Fabian 2001 - Fabian J. Anthropology with an Attitude. Critical Essay. Stanford University Press, Stanford, California, 2001

Fenton 1952 - Fenton W.N. The training of historical ethnologists in America, Americal Anthropologist 54

Malinowski 1944 - Malnowski B. A Scientific Theory of Culture and Others Essays. Chapel Hill, N. Carolina: The University of North Carolina Press.

Marcus, Fisher 1999 - Marcus G., Fisher M., Anthropology as cultural critique. An experimental moment in the human sciences, The university of Chicago press

Peoples, Beiley 2012 - Peoples J., Beiley G., Humanity. An Introduction to Cultural Anthropology, 9th edition, Wadsworth

Sahlins 1995 - Sahlins M,. How "Natives" Think: About Captain Cook, for Example. Chicago: University of Chicago Press, 1995.

Wolf 1982 - Wolf, Eric, Europe and the People without History, University of California Press

Ketevan Khutsishvili

RESEARCH APPROACHES IN HISTORICAL ETHNOLOGY

Historical Ethnology is a branch of Ethnology-Anthropology, which was developed based on the disciplinary interest to the reconstruction of past. The discourse regarding the correlation of ethnology-anthropology and history was permanently followed disciplinary development. The article discusses the approaches and the decision is drawn out that the dispute on the thematic and spatial fields of history and ethnology-anthropology is pointless. All issues that can explain the existence of human groups are in the interest of anthropological research, and the choice of methodology depends on researcher. An infinitely wide range of thematic, theoretical or methodological approaches are involved in ethnographic researches and despite the occasionally active discussion about the institutional or theoretical-methodological position of ethnology-anthropology in the system of disciplines, there is no question of completely rejecting any approach. The issue of strictly determining the boundaries of research areas is not relevant today, and shifting attention to this issue in specific scientific circles indicates the existence of other types of problems.